

ایران

امام صادق (ع):

به گرما و سرما بنگر که چگونه چرخ نظام جهان را به گردش در می آورد و خود نیز در گردش است. این گردش در فزونی، کاستی و اعتدال، برای برقرار ماندن فصل های سال و مصالحی است که در آن دو است.

سخن روز

بهارالانوار، ج. ۶۰ ص ۸۸

رنگ و بوی عاشقانه یلداهای مان یادش به خیر

قدیم‌ها «چله شب» ما هم مانند هر خانواده‌ای دوره هم جمع می شدیم و آنچه که مادر تدارک دیده بود، با عشق روی کرسی می چید تا شیرینی محفل‌مان باشد و شب را با شادی سحر کنیم. سنتی قدیمی که جشن پایان پاییز بود و آغاز زمستان، فصلی که مانند همه فصول زیبایی‌های خودش را دارد...

در ایام دور گرانی نبود؛ اگر هم بود در حمایت و مهربانی اطرافیان رنگ می‌باخت... آن زمان سفره‌های مان پر بود از عشق و مهربانی و انواع آجیل و تنقلات و میوه‌های فصل و هندوانه و خرمالو و انار که گل سرسبد میز پذیرایی میهمانی‌ها بود... اما حالا گرانی است و اینها همه از سفره‌های مان رخت بسته است و ده تا انارمان شده دو انار...

آمین که به بهانه شب چله، با دوره هم جمع شدن‌ها و با اندک دلخوشی... این شب‌ها برقرار بماند و قلب مردم ما خوش ...

گفت‌وگوی نصرالله مددقالیچی
دوبلور و هنرمند پیشکسوت با «ایران»

نگاره

چنین بود تا بود گردان سپهر
هنوز با همه دردم امید درناست
شب اورمزه آمد از ماه دی ز گشتن بیاسای و بردار می

طراح: رسول احمدفر

نوا

شب عاشقان بی دل، چه شبی دراز باشد

مصطفی راغب - خواننده موسیقی پاپ

شب یلدا یکی از آیین‌های باستانی ایران زمین است و از دیرباز این شب خاطرانگیز از سوی مردم عزیز ایران برپا مانده و بزرگ نگاه داشته شده است. شب چله یا شب یلدا، بهانه‌ای برای صله رحم است و اعضای خانواده دور هم جمع می‌شوند و دیداری تازه می‌کنند و در کنار این دیدارها، همدلی و هم‌نشینی‌ها صورت می‌گیرد.

از نکات بارز این شب، فال حافظ است که از سوی بزرگ خانواده همچون پدر بزرگ، مادر بزرگ یا پدر خانواده انجام می‌گیرد و تقالی بر حافظ زده می‌شود و این اشعار خوانده و معنا می‌شود. برای خیلی از ما شب یلدا، شب خوش یعنی است، چرا که علاوه بر یک دوره می‌صمیمی و دوست‌داشتنی و ماجراهای قشنگی که در آن شب اتفاق می‌افتد، مانند فال حافظ، تعریف خاطره و قصه‌های شیرین پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها یا پدران و مادران هم از زیبایی‌های خاص این شب است که لبخند بر لب خانواده می‌نشانند و موجب انرژی و گرمی مضاعف آن جمع است.

از سویی دیگر چون «یلدا» طولانی‌ترین شب سال است به قول حضرت سعدی «شب عاشقان بی دل، چه شبی دراز باشد!» تو بیا کز اول شب، در صبح باز باشد» اعضای خانواده و دوستان و فامیل به این بهانه شاد هستند و می‌توانند لحظات بیشتری را کنار خانواده و عزیزانشان بگذرانند.

موضوع دیگر رنگ سرخ است که نماد این شب بوده و میوه‌های یلدایی مانند انار و هندوانه از همین رنگ انتخاب شده‌اند. در واقع رنگ سرخ، نماد و جلوه عاشق و معشوق است و داستان‌هایی از این قبیل که همیشه تعریف می‌شده و به خاطر دارم.

به یاد دارم در برنامه حافظ خوانی که از یکی از شب‌های

تلویزیونی پخش شد، تصنیف‌های خاطرانگیز و ماندگار و نوستالژی که به اجرا درآمد و بسیار خاطره ساز شد و در کنار آن اجرای موسیقی اصیل ایرانی از دوران گذشته و تقالی بر حافظ و شاهنامه خوانی و داستان «لیلی و مجنون» و...

خاطرات بسیار قشنگی را رقم زد و چقدر خوب است. به این آیین کهن همچنان زنده نگاه داشته شده است. به باور من شب چله بهانه‌ای است تا اعضای فامیل و خانواده‌ها فارغ از دنیای الکترونیک مانند موبایل و فضای مجازی و... دور هم جمع شوند و شادمانی کنند و لحظاتی را به دور از دنیای بیگانه مجازی، کنار عزیزانمان باشیم و سبزی کنیم و این خاطرات ماندگار را با لبخندهایی از جان و دل به ثبت برسانیم.

صاحب امتیاز:

خبرگزاری جمهوری اسلامی

مدیرعامل مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران:
علی متقیان

سردبیر:

هادی خسروشاهین

تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ شماره: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵

پيامک: ۳۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی: نشانی: تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸

صندوق پستی: ۵۳۳۸۸-۱۵۸۷۵ امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰

توزیع: نشر گستر امروز • چاپ: چاپخانه‌های همشهری

سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT

پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷۲ (۰۲)

انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران: ۵-۸۸۴۸۸۹۲-۸۸۵۴

همان یک دقیقه را غنیمت بشماریم

حمید هیراد - خواننده موسیقی پاپ
«شب یلدا» یا «شب چله» آیین‌های دیرین و کهن ایران زمین است با قدمتی چند هزارساله که در تاریخ کشورمان به ثبت رسیده است. البته مدت زمانی است کم‌تر به آن توجه می‌شود و این شب ماندگارمانند روزگار گذشته، از آن شور و حال خوب قدیم برخوردار نیست. اما به عقیده من به هر شکل، لازم است این آیین بزرگ و ماندگار، مانند نوروز باستانی، به همان سبک و سیاق

کوچک‌ترین عضو خانواده، در واقع این شب و این دید و بازدیدها، بهانه‌ای برای رفع کدورت‌ها هم تلقی برحافظ زده می‌شود. برخی از شهرهای ایران در کنار این آیین تعریف شده، رسوم دیگری هم دارند که آن هم بخشی از این آیین زیباست. بخش دیگر این شب، خوراکی مخصوص شب یلداست. خوراکی‌هایی از جمله انار، انگیل، هندوانه و... در شهرهای مختلف ایران در این شب استفاده می‌شود.

نکته دیگر ظنن موسیقی‌های محلی مختلف ورقص و پایکوبی و سرزنده نگه داشتن این شب زیباست. در واقع تمامی این شور و حال‌ها برای یک دقیقه طولانی بودن این شب است که همان یک دقیقه را باید غنیمت شمرد. آرزو دارم شب یلدا برای همه مردم عزیز سرزمین شیبی پر از خاطرات خوش و ماندگار باشد و سفره همه خانواده‌ها رنگین شود و هیچ پدر و مادری در این شب‌ها شرمند خانواده‌اش نباشد.

کهن‌الگویی برخاسته از هویت فرهنگی ما ایرانیان

کهن‌الگوی شب یلدا در اصل گرامی‌داشت آفتاب به عنوان پدیده‌ای مهم در هستی است که در ادبیات عرفانی و عرفان نیز جایگاه مهمی دارد و پرکاربردترین پدیده زمینی برای نسبت دادن به خداوند است. هر چند که یلدا در ادبیات کهن ایران، به خصوص ادبیات عرفانی مان بیشتر به شکل استعاری به کار رفته است و کمتر به سراغ معنای حقیقی آن رفته‌اند. یلدا در ادبیات کهن ایران نماد بلندی و سیاهی است و با آنکه از یلدا به عنوان یک جشن یاد می‌کنیم اما در ادبیات کهن، شاعران ایرانی از یلدا به عنوان شیبی طولانی و البته تلخ یاد کرده‌اند. ایرانی‌ها کنار هم نشستند و با قصه و شعرخوانی برای گذر از سختی و سیاهی این شب می‌گوشیدند. ایرانیان این یلدا را با شب‌نشینی به امید فرارسیدن روزهای خوب و روشن سپری می‌کردند. نکته جالب توجه درباره آیین کهن آن است که حتی با ورود اسلام به کشورمان نیز شاهد تغییر چندانی در چگونگی برپایی مراسم‌های این شب نیستیم؛ مفهوم اصلی برپایی این شب به همان دوره‌های ایش بازمی‌گردد که هنوز مورد توجه است. در گذشته به بهانه برپایی این مراسم، دوره هم جمع می‌شدند تا با شب‌های سرد و تاریک زمستان روبه‌رو شوند؛ به خصوص بلندترین شب زمستان که آن را تاریک‌ترین شب سال می‌دانستند.

حالا که سبک و سیاق زندگی مان عوض شده، برای خورشید دیگر نمی‌توان آن جایگاه سابق زندگی کشاورزی را قائل شد، اما برپایی یلدا همچنان از اهمیت زیادی برای ما ایرانیان برخوردار است. بخشی از راز ماندگاری یلدا با گذشت قرن‌ها را باید در ضرورتی دانست که ما ایرانیان برای حفظ هویت فرهنگی و ملی مان قائل هستیم. حفظ خاطره و به اصطلاح خودمانی اش، حفظ نوستالژی برای مردم مان از اهمیت زیادی برخوردار است. ایرانیان چنین آیین‌هایی را بخشی از هویت تاریخی خود می‌دانند و برای حفظ آن می‌گوشند. مردم احترام به شب یلدا و آیین‌هایی از این دست را راهی برای احترام به مرزهای فرهنگی خود می‌دانند؛ به خصوص که شب یلدا بخشی از حافظه تاریخی و هویت فرهنگی مان است.

دردنگ

یلدای دل‌ها

مریم کاظمی

بازیگر سینما، تئاتر و تلویزیون

وقتی بچه هستیم همه چیز رو از دریچه نگاه بزرگ‌ترها، همسایه‌ها، معلم و افراد فامیل می‌بینیم و به خاطر می‌سپاریم. مناسبت‌ها هم این طوری برامون تعریف شدند؛ عید نوروز، شب یلدا، تاسوعا و عاشورا، چهارشنبه‌سوری، کریسمس و ژانویه؛ تولدها و وفات‌های دینی به همراه خاطرات پدر و مادر در بزرگ‌ترها مون از این مناسبت‌ها در گوشمان تکرار شد و مراسم آن با

سمبل‌هایش فراموش نشدنی است.

شاید اگر از ما می‌پرسیدند می‌دونی شب یلدا یعنی چی؟ نمی‌تونستیم پاسخ درستی بدیم. فلسفه‌اش رو نمی‌دونستیم، ولی یه چیز رو خیلی خوب می‌دونستیم و به خاطر می‌سپردیم؛ شب یلدا یعنی جشن، یعنی شب طولانی، انار و هندوانه و آجیل، فال حافظ، دوره می‌فامیلی. برای بچه‌ها سمبل‌ها مهمه. از نوروز چی یادته؟ عیدی.

با این مقدمه می‌خوام در مورد نمایش‌هایی بگم که با موضوعات مناسبتی در موقعیت‌های مختلف خصوص «شب یلدا» که در آستانه آن هستیم تولید و اجرا می‌شوند.

به مناسبت «یلدا» نمایش‌های زیادی ویژه کودکان و نوجوانان در سال‌های اخیر دیده‌ام. تقریباً مثل اکثر نمایش‌های کودک به دنبال آگاهی‌رسانی و شناخت فلسفه شب یلدا به کودکان هستیم، خصوص این نمایش‌ها برای گروه سنی خردسال و سال‌های اولیه دبستان تولید می‌شود.

داستان‌ها تحت الشعاع این قرار گرفته که چه چیزهایی را باید در شب یلدا طبع سنت و آداب و رسوم داشته باشیم.

اگر یکی از آن چیزها نباشه، نمی‌شه؟ جور درنمیاد؟ داستان‌ها باید تعریف شوند. قصه‌های احساسات و عواطف انسان‌ها، نه آموزش‌های آنها. کما اینکه همه اینها هم

قصه‌ها در خود دارند. متوجه شدم بچه‌ها به طرز باشکوهی آگاه‌تر و داناتر هستند. تأکید پدرها و مادرها در گسترش دایره دانش فرزندانمون با کلاس‌های مختلف، کتاب‌ها و کارگاه‌های آموزشی، کودکان را به دانشمندان کوچک تبدیل کرده است.

دانشمندان شدن و همه چیز را با علت و معلول‌ها دانستن، خاطره‌ها را کم‌رنگ می‌کند. بگذاریم از دریچه چشم بچه‌ها همه چیز دیده شود. خودمان را عوض نکنیم. باید بزرگ‌ترها هم آرزو، درد، شادی و نیازهای خود را دنبال کنند تا بچه‌ها خودشان ارزیابی کنند و تشخیص دهند.

عکس نوشت

انار و هندوانه که نماد عشق زندگی است، با گذر از پیچ و خم تاریخ، چنان در سفره‌های یلدایی ایرانیان خوش نشسته است که گویی روایتگر جریان زندگی در فرهنگ غنی ایران است.

عکس: علی حسن پور
آژانس عکس ایران